

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

תוכן

- א. זאת תהיה תורת המצורע בין גדול ובין קטן.....1
- ב. הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין ... שוגגין פטורין אלא שפיגולן פיגול.....1
- ג. הפריש חטאת חלב על חבירו לא עשה כלום.....2
- ד. אכל חלב והפריש קרבן ונשתטה וחזר ונשתפה פסול הואיל ונדהה ידהה.....2
- ה. האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים ... זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו.....3
- ו. התורם משלו על של חבירו צריך דעתו או לא מי אמרינן כיון דזכות הוא לו לא צריך דעת 4
- ז. המקדיש מוסיף חומש.....4
- ח. ומתכפר עושה בה תמורה.....4
- ט. והתורם משלו על שאינו שלו טובת הנאה שלו.....5

דף לו.

א. זאת תהיה תורת המצורע בין גדול ובין קטן

הכל מתטמאין¹ בנגעים אפילו קטן בן יומו, והעבדים, אבל לא עכו"ם ולא גר תושב, והכל כשירין לראות את הנגעים, וכל הנגעים אדם רואה אותן חוץ מנגעי עצמו.

ב. הכהנים שפיגלו במקדש מזידין חייבין ... שוגגין פטורין אלא שפיגולן פיגול

הכהנים שפיגלו² את הזבח, במזיד חייבין לשלם, בשוגג פטורין, וכן העושה מלאכה בפרת חטאת ובמי חטאת, במזיד חייב לשלם בשוגג פטור. וי"א³

¹ רמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק ט הלכה א

² רמב"ם הלכות חובל ומזיק פרק ז הלכה ד, וכתב המ"מ שהרמב"ם סובר שאף להנאת עצמו מיקרי מזיד, וכתב שדעת הרמב"ן כהראב"ד (ובכנה"ג סי' שפו הכריע כוותיהו). והרמב"ן בדינא דגרמי פוטר בלא"ה משום דמקנסא לא ילפינן

³ הראב"ד שם וכתב המ"מ שדעת הרמב"ן כהראב"ד (ובכנה"ג סי' שפו הכריע כוותיהו). והרמב"ן בדינא דגרמי פוטר בלא"ה משום דמקנסא לא ילפינן

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

שאפילו עשה מעשה בגופן הרי הוא היזק שאינו ניכר מכיון שהוא נזק שאין העין יכולה להבחין בו מכיון שגוף הדבר הניזוק לא השתנה מכפי שהיה. שאין שמו היזק, ופטור מדיני אדם אפילו במזיד⁴.

ג. הפריש חטאת חלב על חבירו לא עשה כלום

חטאת⁵ ששחטה לשם אדם אחר שהוא מחוייב חטאת, אפילו חטאת שאינה אלא קרבן עולה ויורד⁶ הרי זו פסולה.

ד. אבל חלב והפריש קרבן ונשתטה וחזר ונשתפה פסול

הואיל ונדחה ידחה

מי ששגג⁷ והפריש חטאתו ואחר כך נעשה מומר וחזר בתשובה או נשתטה וחזר ונשתפה, אף על פי שנדחה הקרבן בינתים הרי זה חזר ונראה שאין בעלי חיים נדחין לפיכך יקריבנה עצמה, וכשם שאם נולד בו מום עובר ונתרפא יחזור לכשרותו כך אם נדחו הבעלים וחזרו ונראו יקרב.

וכבר התבאר ביומא דף סד: שבעלי חיים אינם נדחים⁸ ולכן אע"פ שמזבח שנפגם כל הקדשים שהיו שם שחוטין במקדש שעדיין לא נזרק דמם פסולים, שהרי אין שם מזבח לזרוק עליו⁹. אבל קדשים חיים שהיו שם בעזרה כשנפגם לא נפסלו, אלא כשיבנה המזבח יקרבו שאין בעלי חיים נדחין.

אולם אם היו דחויים לגמרי¹⁰ שאין בהם שייכות הקרבת קרבן זה כלל, כגון מפריש נקיבה לפסחו, שאין פסח קרב נקבה כלל, אע"ג שאחר הפסח קריבה

⁴ ואע"ג שההיזק שאינו ניכר אם עשה זאת במזיד, מתוך כוונה לגרום הפסד לחברו, חכמים חייבוהו לשלם מפני תיקון העולם, שלא יהא כל אחד הולך ומטמא מהרותיו של חברו, או מערב תרומה בחולין של חברו, או מנסך – ואומר: "פטור אני" טעמא דמילתא כאן משום דאין מתכוין להזיק אלא להנאתו הוא מתכוין משום הכי לא קנסו בו מזיד. ראב"ד שם

⁵ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טו הלכה ז

⁶ קבועה ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קנ סעיף ה

⁷ רמב"ם הלכות שגגות פרק ג הלכה ח

⁸ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ג הלכה כב כג

⁹ ונאמר וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך כלומר תזבח והוא עומד בתקונו לא פגום

¹⁰ לחם משנה הלכות קרבן פסח ד הלכה ד והלכות מעשה הקרבנות פרק טו הלכה ד ובהלכות שגגות פרק ג הלכה ח והסכימו עמו רבים מפרשני הרמב"ם שם

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

שלמים שפסח לאחר י"ד שלמים הוא, אין אומרים בעלי חיים אינם נדחים אלא נדחים הם מהקרבה ואין ממתינים לאחר הפסח להקריבה שלמים.

י"א¹¹ שבעלי חיים נדחים אם דחאם בידיים על ידי מעשה שעשה לדחותם, כגון שאבד פסחו והפריש אחר ומצאו קודם שחיטה, על ידי שחיטת האחד לשם פסח ידחה השני מהקרבה שהרי שניהם עומדים לפסח ובקביעת האחד דחה השני מהקרבה.

ה. האומר לבניו הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים... זכה בחלקו ומזכה את אחיו עמו

כבר התבאר במסכת פסחים פט. שמי שמנה¹² את בניו על פסחו ובשעה שהלך לשחוט את פסחו אמר הריני שוחט את הפסח על מי שיעלה מכם ראשון לירושלים אין חוששין שמא כונתו לחזור מההתמנות שמינה קודם לכן, ומה שאמר עתה לא יועיל שהרי אין ברירה בדאורייתא והשחיטה לא תוכל לברר מי מנוי ומזכה אחרים, אלא תולים אנו שסומך על מינו ראשון וכולם כבר מנוים עוד קודם ששחט, ואין כונתו אלא לזרום במצוות שיזדרז כל אחד היות ראשון ויהיה הוא העיקר. וכיון שהכניס ראשו ורובו זכה הוא בחלקו¹³ ובכבוד להיות ראשון¹⁴ ועל ידו זוכים אחיו בחלקם.

דף לו:

¹¹ השנות הראב"ד הלכות קרבן פסח פרק ד הלכה ו ובערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן צנ סעיף כא כתב בן בדעת הרמב"ם וז"ל "דהא דאמרינן דדיחוי מעיקרא עדיף מנראה ולבסוף נדחה זהו בדיחוי מעצמו כמו מחוסר זמן וכיוצא בזה, אבל במקום שבידיו דחה וודאי גריעא אפילו מנראה ולבסוף נדחה" אך לכאורה קשה דבאבד פסחו דעת הרמב"ם שאינו נדחה וע"כ מעמא דדיחוי בידיים לא הוי דיחוי וכמ"ש"כ בלח"מ שם. אולם אפשר דבאבד פסחו עומדים שניהם אחד לשלמים ואחד לפסח קודם שחיטה דלאכרע ממותר שלמים וא"כ על ידי שחיטתו לא דחאו בידיים אלא קבע ביה שלמים אך היכא שעומד רק לפסח כגון המפריש נקיבה לפסחו הוי דיחוי בידיים משלמים.

¹² לקוטי הלכות כ: בתורת הקדשים ל

¹³ לא זכה הוא בכולו אלא בחלקו בלבד, דלכולהו אימניניהו אבוהון אלא שהוא נקרא הזרין, שבשבילו שהיה ראשון זוכים כולם בחלקם. שושנים לדוד לר' דוד פרדו מסכת פסחים פרק ח משנה ג.

¹⁴ כתב הרמ"ז, ונראה דנפקא מינה שאם ימשוך זה הראשון ידו מאותו הפסח יהיו כל אחיו מסולקים ממנו ע"כ. וזה רחוק לפי מיעוט שכלי לדעת רש"י דפירש דלכולהו אימניניהו אבוהון, הגע עצמך אם ראובן לקח מלה לפסח ונמנו עמו שמעון ולוי אם אח"כ ראובן ימשוך ידו קודם שחיטה לא יוכלו שמעון ולוי לעשות הפסח ההוא בשביל שראובן שהיה הראשון נסתלק, זה לא נשמע. והנראה לי לפירש"י דלא נפקא מינה מידי אלא כבוד בלבד ורבו יתירא הוספת ליה כי גבר באחיו וזכות הרבים שיהיה תלוי בו. שושנים לדוד שם

הלכות הדרף היומי

מסכת גדרים

ו. התורם משלו על של חברו צריך דעתו או לא מי אמרינן

כיון דזנות הוא לו לא צריך דעת

למרות¹⁵ שהתורם את שאינו שלו שלא ברשות הבעלים, אין תרומתו תרומה, אבל התורם¹⁶

מפירות טבל שלו על של אחרים שלא מדעת הבעלים לפוטרו מתרומה, הרי זו תרומה ותיקן פירותיהם, כיון¹⁷ שהוא זכות גמור עבורו שמרויח הפירות, ולכן בודאי ניהא לי' ואין חוששין שמא רוצה לעשות המצוה בעצמו.

ואם יודעים דלא ניהא לו ורוצה לעשות המצוה בעצמו אינו מועיל¹⁸.

ז. המקדיש מוסיף חומש

כבר התבאר במסכת יומא דף נ: שקדשי מזבח¹⁹ שנפל בהם מום ונפדו, אם פדה המקדיש עצמו, מוסיף חומש כשאר ההקדשות, והמקדיש שפדה לעצמו הוא שמוסיף חומש, לא המתכפר בה שפדאה, כגון שהקדיש קרבנות נזיר שיתכפר בהם פלוני הנזיר ונפלו מום בקרבנות, המקדיש מוסיף חומש בפיתם, אך הנזיר אינו מוסיף. דתלייה רחמנא לחומש במקדיש²⁰, דכתיב "ואם המקדיש יגאל את ביתו ויסף המישיתו".

ח. ומתכפר עושה בה תמורה

מי שהקדיש בעל חיים לקרבן, אסור לו להמירו בבהמת חולין, שנאמר: "לא יחליפנו ולא ימיר אותו טוב ברע או רע בטוב". ואם עבר אדם והמיר בהמת קדשים בבהמת חולין, חלה קדושת הקרבן על בהמת החולין, אף כי לא פקעה ולא ירדה הקדושה מן הקרבן. כלומר, ששתי הבהמות קדושו: הבהמה הראשונה משום קדושת הקרבן שאינה נפקעת על ידי ההמרה, והבהמה

¹⁵ רמב"ם הלכות תרומות פרק ד הלכה ב

¹⁶ וכן במעשרות וחלה

¹⁷ חזו"א לקוטים לזרעים סי' ו' סק"א

¹⁸ דרך אמונה שם יט

¹⁹ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ז הלכה ד

²⁰ כסף משנה שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת נדרים

השניה משום קדושת התמורה, כפי שנאמר: "ואם המר ימיר בהמה בבהמה, והיה הוא ותמורתו יהיה קדש".

במידה ויש שני בעלים לקרבן מי שהקדישו ומי שרוצה להתכפר בו, המתכפר הוא שעושה תמורה²¹ אבל לא המקדיש, כיצד הקדיש בהמה שיתכפר בה חבירו כגון שהקדיש קרבנות נזיר שיתכפר בהם פלוני הנזיר, אותו הנזיר הוא שעושה בהן תמורה אבל לא זה שהקדיש לפי שאינן שלו.

ט. והתורם משלו על שאינו שלו טובת הנאה שלו

התורם או המעשר או המפריש חלה משלו²² על של אחרים הרי זו תרומה ותיקן פירותיהם, וטובת הנאה של המפריש שנותנה לכל כהן שירצה. דכתיב "כי תכלה לעשר" וגו' "ונתת ללוי" וגו' משמע מי שמעשר יש לו זכות הנתינה לכל מי שירצה, אבל העושה שליח לתרום משלו על שלו בודאי טובת הנאה לבעלים.

²¹ רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה ד

²² שם הלכות תרומות פרק ד הלכה ב ודרך אמונה שם